

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**



ВИПУСК № 1 (42)

**РІК НЕЗЛАМНОСТІ! РІК ПЕРЕМОГИ!
*УСІМ ОСВІТЯНАМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ...***

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 1 (42)

Свідомство про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 7 від 23 лютого 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 1(42) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 146с.

ЗМІСТ

С Л О В О Р Е Д А К Т О Р А

ТУРЛЮК СВІТЛАНА, ЮНАШ ВІКТОРІЯ

ГОЛОВНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ І ФОРМ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ КОЛЕДЖУ 5

Ф І Л О Л О Г І Ч Н І С Т У Д І Ї

БАБІЙ АЛЛА, ВЕРЕМІЙ А. А.

МІСІЯ, БАЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ЗАВДАННЯ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ ФІЛОЛОГІВ-СЛАВІСТІВ 13

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, БІЛИК ІРИНА

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРНО ОБДАРОВАНОЇ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ 19

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ГУЧОК НАДІЯ

КОРОТКИЙ ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ СТАНОВЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ЧАСІВ КИЇВСЬКОЇ РУСІ ДО СЕРЕДИНИ ХХ СТОЛІТТЯ 25

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ІВАШКО АНАСТАСІЯ

ІСТОРИЧНА ІНВЕРСІЯ В ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРАХ ЯК АВТОРСЬКИЙ ПРИЙОМ БАЧИТИ СВІТ ІНАКШЕ 31

МИХАЛЬЧУК ОЛЕСЯ, ДЕРЕВЕНКО ОЛЕКСАНДРА

THE IMPACT OF ENGLISH BIBLICAL TRANSLATIONS ON THE DEVELOPMENT OF LANGUAGE AND LINGUISTICS 38

П С И Х О Л О Г О - П Е Д А Г О Г І Ч Н І С Т У Д І Ї

СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА

ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ 44

ГОРОДЕЦЬКА ВАНДА

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОХОДЖЕННЯ ФОЛЬКЛОРНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 57

БАРЩЕВСЬКА ІННА

ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ТА ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ІЗ СИНДРОМОМ АСПЕРГЕРА ТА СДУГ 61

ЦІСАР ІРИНА, БОРОДІЙ ОЛЬГА

РОЛЬ КАЗКИ В РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ 65

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, КАПУСТА ДАР'Я

РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТЕЖИНИ В ОЗНАЙОМЛЕННІ ДОШКІЛЬНИКІВ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ 68

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ПЕДОЧЕНКО АНАСТАСІЯ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА ІСТОРИЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНИХ ЗАСОБІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ 72

ЦІСАР ІРИНА, РУМЯНЦЕВА ВІКТОРІЯ

ВПЛИВ АРТ-ТЕРАПІЇ НА МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКА..... 78

МАРЦЕНЮК ОЛЕНА

ПСИХОЛІНГВІСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ СУЧАСНИХ ЗАНЯТЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ..... 82

Н А У К О В О - М Е Т О Д И Ч Н І С Т У Д І Ї

БУГА ОКСАНА

НАБУТТЯ ПРОФЕСІЙНО-ЗНАЧУЩИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ЗАСТОСУВАННЯ ДІЛОВИХ ІГОР..... 88

ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО

ЕВОЛЮЦІЯ МЕТОДИКИ ТРЕНУВАННЯ В БІГОВІ НА ВИТРИВАЛІСТЬ..... 93

СКРИПНИК НАДІЯ, ВОЛКОТРУБ А.О., ДЕМЧУК ВЕРОНІКА

STORYTELLING ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ТРЕНД ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ..... 98

СКРИПНИК НАДІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МАКСИМЕНКО Н. В., ТКАЧУК ТЕТЯНА

МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ І МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ..... 104

ШУСТОВА НАТАЛІЯ, ГОРБАТЮК А. В.

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПИСЬМОВОГО ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ..... 109

СТЕПОВА АЛЛА

МУЗИЧНО-ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ГАРМОНІЙНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ..... 114

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА

ВИКОРИСТАННЯ «РОЗВИВАЮЧОГО ПРОСТОРУ» ЗА М. МОНТЕССОРІ ДЛЯ КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ..... 118

ЯРЕМЧУК ОКСАНА

ФОРМУВАННЯ ІНІЦІАТИВНОСТІ І ПІДПРИЄМЛИВОСТІ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ЗАДАЧ ФІНАНСОВОГО ЗМІСТУ..... 123

В І Д О М І І М Е Н А

ПОХИЛЮК ОЛЕНА

«ТОЙ, ЩО СЕРЦЕ ОБЕРНУВ У СУРМУ» (бесіда до 115-річчя від дня народження Олега Ольжича (приклади поезії за збіркою «Незнайомому воякові»..... 127

КІСЕЛЬОВ ДМИТРО

Б. ШОУ. ХУДОЖНЯ ПРАКТИКА: ПРОБЛЕМИ І ТРАДИЦІЇ..... 130

ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ

ПЕРШІ ПІВ ТИСЯЧІ РОКІВ З ІСТОРІЇ ШПИКОВА..... 133

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ СТУДІЇ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бухлова Н. Як навчити учня вчитися: поради та рекомендації. Київ: Шк. світ, 2007. 128 с.
2. Вукіна Н. Навіщо нам, українцям, критичне мислення? *Відкритий урок*. 2012. № 9. С.8-10.
3. Коростельов В.В. Формування ключових компетенцій учнів на основі психолого-педагогічної діагностики особистості учня (на уроках української мови та літератури). *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2017. №6. С.86-90.
4. Пентилюк М.І. Наукові засади комунікативної спрямованості у навчанні української літератури. *Укр. мова і література в школі*. 2014. №3. С.8-10.
5. Стельмахович М. Розвиток усного мовлення на уроках української літератури в 4–8 класах. Київ: Рад. школа, 1976. 188 с. 5.

*Стаття надійшла до редакції
13 січня 2023*

**ВПЛИВ АРТ-ТЕРАПІЇ
НА МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКА**

УДК 373.2.013.7] : 376 – 056.264

ЦІСАР ІРИНА

*спеціаліст вищої категорії кафедри теорії, фахових методик та технологій
дошкільної освіти КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

РУМЯНЦЕВА ВІКТОРІЯ

*студентка факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Актуальність. На сучасному етапі розвитку суспільства все більше уваги приділяється дошкільному періоду життя людини, становленню її особистості, особливостям соціалізації, збереженню і формуванню психічно і фізично здорового покоління. Законом України «Про освіту» визначено, що основною метою освіти є всебічний розвиток дитини як особистості, розвиток її талантів, розумових здібностей, збагачення інтелектуального, культурного потенціалу народу. Мовлення є частиною загального розвитку особистості, а навички володіння грамотним зв'язним мовленням – професійною потребою в багатьох сферах громадського життя. Без мовленнєвого спілкування не можливий повноцінний розвиток дитини. Рідна мова є загальною основою навчання і виховання дітей у закладі дошкільної освіти. Оволодіння нею як засобом пізнання і способом спілкування є найбільш вагомим досягненням дошкільного дитинства. Тому завдання навчання рідної мови, розвитку мовлення постає як одне з провідних у всебічному розвитку дошкільника. На сьогоднішній день виникає необхідність по новому розглянути проблематику оптимізації організації системи розвитку мовлення дітей дошкільного віку. У зв'язку з цим

особливої актуальності набуває вдосконалення вже існуючих і створення нових ефективних засобів, методів і прийомів розвитку мовлення, що підвищують потенційні можливості гармонійного й цілісного розвитку особистості дитини.

Аналіз наукових досліджень. Аналіз науково-методичної літератури свідчить про те, що проблема активізації мовленнєвої діяльності дошкільників засобами арт-терапії на сьогоднішній день є досить актуальною. Різні аспекти цієї проблеми в своїх працях розглядали О. А. Бреусенко-Кузнецов, О. Л. Вознесенська, А. П. Чуприков, М. Є. Бурно, Т. Д. Зинкевич-Євстигнеєва, А. І. Копитін, І. Ю. Левченко, Л. Д. Мардер, Н. М. Назарова та інші [2].

Метою статті є опис особливостей використання елементів арт-терапії в роботі з дітьми, що мають порушення мовленнєвого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Засвоєння дітьми рідної мови охоплює формування практичних мовленнєвих навичок, удосконалення комунікативних форм і функцій мовної діяльності (на основі практичного засвоєння засобів мови), а також формування усвідомлення мовної дійсності, що може бути названим лінгвістичним розвитком дитини.

Розвиток мовлення дитини в новій редакції Базового компонента дошкільної освіти справедливо подано як один з основних освітніх напрямів. Причому акцент зроблено не на розв'язанні окремих завдань, а на цілісному підході до формування мовленнєвої компетентності (в єдності всіх її складових) як одного з

ключових критеріїв і водночас вагомої умови становлення мовленнєвої компетентності дошкільника [3].

У новій редакції БКДО мовленнєву компетентність визначено як здатність дитини продукувати свої звернення, думки, враження, тощо в будь-яких формах мовленнєвого висловлювання за допомогою вербальних і невербальних засобів. У Державному стандарті наголошується на взаємопов'язаності та взаємозалежності всіх складників мовленнєвої компетентності: фонетичного, лексичного, граматичного, діалогічного, монологічного. Формування відповідних умінь має втілюватись у різних формах і видах мовленнєвої комунікації. Нехтування будь-яким із них може ускладнити становлення мовленнєвої компетентності. Своєчасно сформована мовленнєва компетентність у дошкільному віці – складова цілісної особистості дитини, головна умова майбутнього життєвого успіху, психологічного комфорту.

Для оптимізації системи розвитку мовлення дітей дошкільного віку можна використовувати адаптовані до дітей дошкільного віку арт-методи, які включають в себе значний потенціал, що дає можливість якісно змінити процес розвитку мовлення. Арт-методи для дошкільників – це система ігор-завдань, яка не змінює основну програму, а максимально збільшує її ефективність. Широкий спектр арт-методів дає можливість педагогу перетворити навчальну роботу на цікаву та творчу подію.

Відомо, що музика і мова використовують одні й ті самі засоби перенесення і сприймання акустичних сигналів тими самими органами. У сприйманні і відтворюючій діяльності беруть участь однаковою мірою рухові й слухові шляхи та ядра нервів мозку. Зв'язок між музикою і мовою будується на спільних акустичних і виражальних елементах, таких як ритм, мелодія, гучність, динаміка, акцент і просодія [1]. За допомогою музичних засобів діти вчаться диференціювати мовленнєві та немовленнєві звуки, локалізувати звук у просторі, визначати джерело звуку. Музика ефективно сприяє розвитку почуття ритму, ритмічності рухів, мовлення. Через введення музикотерапії під час занять у замкнутих дітей поліпшується комунікабельність, формуються навички спілкування, виникають доброзичливі зв'язки з однолітками. Боязкі діти в період адаптації набувають упевненості. Особливо доречним є проведення під музику самостійної художньої діяльності в другій половині дня, режимних моментів, занять з піскової анімації, піскотерапії, малювання на креативній дошці, що допоможе маленькій дитині швидше влитися в новий колектив, до того ж вона отримає великий емоційний заряд.

Казкотерапія – метод, який використовує казкову форму для інтеграції особистості, розвитку творчих здібностей, удосконалення взаємодії з оточуючим світом. У корекційно-виховній роботі з дітьми, які мають мовленнєві порушення, застосування казкотерапії

сприяє розвитку зв'язного мовлення, подоланню порушень звуковимови, логофобій, дає дітям можливість відчувати впевненість у своїх силах, звільнитись від комплексів. [7]. Основним психологічним механізмом казкотерапії є метафора та її емоційне переживання дитиною. Природне ототожнювання себе з головним героєм гарантує дитині подолання разом із ним випробувань на шляху до перемоги, усвідомлення емоційних протиріч, пошук вирішення проблеми, досвід конструктивного виходу із ситуації, віру у свої сили і в перемогу добра на свідомому та підсвідомому рівні. Під час казкотерапії часто використовуються логоказки. Логоказка – це інтерактивна казка, так як вимагає не пасивного спостереження, а активної участі в ході розповіді.

Пісочна терапія як різновид арт-терапії зорієнтована на притаманний кожній дитині внутрішній потенціал здоров'я і сили. Вона акцентує увагу на природному вияві думок, почуттів та настрою в творчості, прийняття дитини такою, якою вона є. Для дітей – це ігровий спосіб розповісти про свої проблеми, продемонструвати свої страхи та позбавитись їх, а також емоційного напруження [9]. Завдяки властивостям піску дитина стає безпосереднім учасником і режисером власних творів. Музичний супровід і колірні ефекти є потужним стимулом для розвитку емоційного світу дитини. Крім того, в поєднанні з пальчиковою та артикуляційною гімнастикою, драматизацією й мімічними етюдами заняття дозволяє гармонізувати емоційний стан дитини, розвивати пізнавальні,

сенсорно-моторні та мовленнєві навички. Граючись у піску, малюк здобуває життєвий досвід, навчається взаємодіяти з однолітками, висловлюючи свої думки та підтримуючи діалог.

Слід зауважити, що найсприятливішим для сендплею є саме дошкільний вік. Під час ігор з піском діти отримують велике емоційне задоволення, у них розвивається координація рухів, дрібна моторика, орієнтація у просторі, сенсорно-перцептивні здібності, зокрема тактильно-кінестетична чутливість, вони отримують

можливість проявити як вербальну, так і невербальну активність, у них, під час гри, формуються та розвиваються навички позитивної комунікації.

Висновки. Таким чином, арт-терапія є потужним засобом самовираження та самопізнання, розвитку комунікативної компетентності, підвищення самооцінки, впевненості у поведінці, а також ефективним засобом оптимізації процесу розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонова-Турченко О. Г., Дробот Л. С. Музична психотерапія. Посібник-хрестоматія. Київ, 1997. С. 79-81
2. Вознесенська О. Арт-терапія в роботі практичного психолога Використ. Арт-технологій в освіті. Мова. Київ : Шк. світ, 2007. 120 с.
3. Гавриш Н. В. Мовлення дитини. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошкільне виховання. 2021. № 3. С. 3-8.
4. Гавриш Н. В., Богуш А. М. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку. Київ : Генеза. 2014. 160 с.
5. Крутій К. Л. Формування граматично правильного мовлення в дітей дошкільного віку: монографія. Запоріжжя: ЛІПС, 2004. 540 с.
6. Ленів З. П. Казкотерапія в системі корекції мовлення та гармонізації особистості дошкільників із ТПМ : наук.-метод. зб.: вип. 10 / за ред. В. І. Бондаря, В. В. Засенка. Київ : Наук.світ. 2010.
7. Ленів З. П. Корекція порушень усного мовлення у дітей старшого дошкільного віку засобами арттерапії : автореф. дис. Київ. 2010. С. 21.
8. Пінчук Ю. В. Основи методики виховання правильної вимови звука при дислалії // Педагогіка та методика спеціальні: зб. наук. праць. Київ. 2000. С. 43-49.
9. Пісочна терапія в роботі з дошкільниками / Упоряд. Л. А. Шик, Н. І. Дикань, О. М. Гладченко, Ю. М. Черкасова. Харків : Вид. група «Основа», 2012. 127 с.
10. Савінова Н. В. Порушення звуковимови у дітей дошкільного віку // Наука і освіта // Науково-практичний журнал Південного наукового центру АПН України. 2004. № 8-9. С. 245-247.

*Стаття надійшла до редакції
18 січня 2023*